

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Sociale duurzaamheid nog ondergewaardeerd

Volgens een rapport van de World Green Building Council uit 2014 bestaan de exploitatiekosten van een kantoorgebouw voor 90% uit personeelskosten, 9% uit gebouw gerelateerde kosten en slechts 1% uit energiekosten. Vreemd genoeg ligt de focus in de gebouwde omgeving grotendeels op energiebesparing. Daarbij is er weinig aandacht voor de prestaties van de gebruiker. De grote ontwerpvraag zou moeten zijn: 'wat is de sociale prestatie van mijn gebouw?' Op het MVO-event '(Re-)building the future' bij de Deense ambassade in Den Haag presenteerde ROCKWOOL op 30 juni een MVO-verslag waarmee een nieuwe weg wordt ingeslagen: er moet meer aandacht komen voor de sociale prestatie van gebouwen.

Hannie Stappers, directeur Public Affairs bij ROCKWOOL (in het midden), heeft het MVO-verslag overhandigd aan Willem Lageweg, directeur MVO Nederland (tweede van links) en Sabine Denis, directeur van het Belgische duurzaamheidsnetwerk The Shift (helemaal rechts). Ook de managing directors van de ROCKWOOL bedrijven in de Benelux kregen een exemplaar. De colbertjasjes mochten uit, want het was bloedheet in de tent.

De productiviteit van de werknemers en alles wat deze productiviteit kan aantasten zou een belangrijk aandachtspunt moeten zijn voor alle organisaties. Een schijnbaar bescheiden verbetering van de gezondheid of productiviteit van de werknemers kan grote positieve financiële gevolgen hebben voor werkgevers. Toch ligt de focus grotendeels op het verbeteren van de energieprestatie, omdat de energiekosten beter meetbaar zijn.

'Ons MVO-verslag slaat echter een nieuwe weg in en gaat over waardecreatie en sociale duurzaamheid. Belangrijke conclusie is dat de waarde van 'het menselijke kapitaal' in een gebouw schromelijk wordt onderschat', aldus Hannie Stappers, directeur Public Affairs bij het van oorsprong Deense ROCKWOOL, tijdens de bijeenkomst in een tropisch hete tent in de weelderige tuin van de Deense Ambassade. 'De kwaliteit van een gebouw wordt nog te veel bepaald door de laagste prijs en te weinig door de prestatie van de uiteindelijke gebruikers in een gebouw. We hebben geen zicht op de kosten die gepaard gaan met bijvoorbeeld het minder presteren van werknemers of afnemende leerprestaties van leerlingen door een slechte akoestiek of slecht binnenklimaat. Ook moet er meer aandacht komen voor de onderhoudskosten van een gebouw en de circulaire economie, waarbij producten gerecycled, ge-up-

cycled en hergebruikt worden.' Hannie Stappers overhandigde vervolgens het MVO-verslag aan Willem Lageweg, directeur MVO Nederland en Sabine Denis, directeur van het Belgische duurzaamheidsnetwerk The Shift.

Overleg met stakeholders

'MVO wordt gedefinieerd als de integratie van sociale en milieu-overwegingen binnen uw gehele bedrijf en het zegt alles over het lange termijn concurrentie-

Deense ambassadeur Ole Emil Moesby: 'Denemarken is één van de koplopers op het gebied van MVO en sociale duurzaamheid. ROCKWOOL is dat ook als bedrijf in de Benelux.'

vermogen van uw bedrijf', zei de Deense ambassadeur Ole Emil Moesby bij de start van de bijeenkomst. 'Denemarken is één van de koplopers op het gebied van MVO en sociale duurzaamheid. ROCKWOOL is dat ook als bedrijf in de Benelux. Uitgangspunten daarbij zijn waardedeling en een win-win situatie creëren. Het gaat om oplossingen

Maarten van Engeland, CEO van het Deense CSR Foundation Board: 'Vaak blijkt dan dat MVO een interessante business case is die ook geld kan opleveren.'

voor de bouwsector en een strategie die zowel het bedrijf als de maatschappij voordelen biedt. Maar dat kun je niet alleen. Die uitdaging moet je samen met de stakeholders aangaan.'

Stappers zei daarop later nog: 'Bij de totstandkoming van het verslag is dan ook gebruik gemaakt van de visie van de stakeholders als het gaat om toekomstige trends. Uit een enquête die we onlangs onder onze stakeholders hebben gehouden, zijn drie hoofdrends naar voren gekomen: 'Noodzaak van een robuuste samenleving', 'Transitie naar een circulaire economie' en 'Inzicht in milieu- en maatschappelijke impact'. Om onze stakeholders effectief te ondersteunen tijdens de overgang naar meer duurzaamheid hebben we deze trends beschreven in ons MVO verslag, samen met best practices én tools.' Deze eye openers werden volop gedeeld op twitter en domineerden even social media land met trending topic: ROCKWOOL_CSR.

Kwantificeren van MVO

Maarten van Engeland, CEO van het Deense CSR Foundation Board (vergelijkbaar met het Nederlandse MVO Nederland), gaf het belang van MVO aan: 'Om de waarde van MVO te kennen, moet je inzicht hebben in de kosten en baten van duurzame maatregelen. ROCKWOOL kan de intrinsieke waarde van een product beschrijven voor klanten die betrokken zijn bij de toekomst van onze samenleving. Vaak blijkt dan dat MVO een interessante business case is die ook geld kan opleveren. Weet u bijvoorbeeld wat uw product echt kost? Probeer daarom de toegevoegde waarde van uw product te beschrijven.' Als voorbeeld neemt Van Engeland, die ooit vanuit Nederland naar Denemarken emigreerde, een isolatieproduct van ROCKWOOL: 'Hoe kunt u zich met dit product onderscheiden? Wat is de toe-

gevoegde waarde? Het is gemaakt van vulkanisch basalt en in zijn toepassing is het onzichtbaar. Als je dan de voordelen wilt uitleggen wordt het al snel een technisch en complex verhaal. Kwantificeer daarom de voordelen van het product. Vermeld de intrinsieke waarde. Veel toeleveranciers geven die informatie niet. Heb je dan hetzelfde product? Voorbeeld: als je een jaren zeventig woning isoleert scheelt dat ieder jaar ongeveer 1.100 kg CO2 eq. En je bespaart jaarlijks circa 390 euro op de energiekosten: dat is ongeveer 22% van de energiekosten! De in Roermond geproduceerde en verkochte ROCKWOOL isolatieproducten in 2014 leveren over een levensduur van 75 jaar een CO2-besparing op van circa 55.875.000 ton. Dat zijn cijfers die gebouwingenaren aan-

spreken. De klant bepaalt of hij koopt en niet het bedrijf! Het gaat dus om waarde creëren voor klanten!' Mark Kramer, CEO van FSG, een stichting gespecialiseerd in begeleiding van leiders die op zoek zijn naar grootschalige duurzame sociale verandering, kreeg ook spreekwoord: 'MVO is een meer verfijnde vorm van kapitalisme. Het biedt bedrijven de mogelijkheid om leidend te zijn in sociale vooruitgang, vanuit een sociaal gedachtegoed. Zorg ervoor dat het wordt gedreven door hart en geest van de corporate leiders in uw bedrijf. Als u het alleen doet om de winsten te verhogen, dan vergeet het! Bekijk MVO vanuit een andere hoek en omarm het om jezelf te onderscheiden van concurrentie. En wees niet te bescheiden: deel zelfs de kleine verhalen van succes bij MVO met uw stakeholders en personeel.'

Discussie

Dagvoorzitter drs. Marga Hoek MBA, CEO De Groene Zaak en voorzitter van Het Groene Brein en External Review Committee ROCKWOOL, startte hierna een debat met enkele stakeholders van ROCKWOOL over de drie hoofdrends: 'Noodzaak van een robuuste samenleving', 'Transitie naar een circulaire economie' en 'Inzicht in milieu- en maatschappelijke impact' Over de 'Noodzaak van een robuuste samenleving' zei debatdeelnemer H.R.H. Prins Carlos de Bourbon de Parme, directeur Institute for Sustainable Innovation & Development (INSID): 'Aanpasbaarheid is belangrijk in de samenleving, anders breek je. Transparantie wordt daarbij ook steeds belangrijker. Wees eerlijk naar jezelf en naar anderen. Openheid wordt ook steeds meer afgedwongen door de opkomst van internet. Je kunt zelfs een drone sturen om te zien of er kinderen werken in een fabriek. Als je geen openheid

Dagvoorzitter drs. Marga Hoek MBA (staand) leidt het debat met H.R.H. Prins Carlos de Bourbon de Parme (links), dr. Karen Maas (midden) en prof. dr. ir. Anke van Hal (rechts).

biedt, dan keert de markt zich tegen je. Een MVO-rapport is dan ook een belangrijke stap naar de gewenste openheid.'

Volgens dr. Karen Maas, wetenschappelijk directeur Executive Program CSR, Erasmus School of Accounting & Assurance moet een bedrijf vooral een flexibele instelling hebben. 'En ROCKWOOL heeft die instelling'. Prof. dr. ir. Anke van Hal is ook aangesproken. Zij is hoogleraar Sustainable Building and Development bij het Center for Sustainability van Business Universiteit Nyenrode en is tevens als praktijkhoogleraar Sustainable Housing Transformation verbonden aan de faculteit Bouwkunde van de TU Delft. 'De focus ligt tegenwoordig op energie en isolatie. In de meeste landen is dat een topic, maar uit onderzoek blijkt dat de meeste mensen andere zaken, zoals gezondheid en welzijn, veel belangrijker vinden. Daarom is sociale duurzaamheid ook zo belangrijk. Zorg voor een fijne leefomgeving. Je doel moet dus hoger liggen. Mensen gaan er dan om vragen.'

Over de transitie naar een circulaire economie zei Karen Maas: 'De circulaire economie komt er aan. We moeten de productiekring sluiten. Maar het is een complexe opgave. Het kost tijd om het systeem om te bouwen. Dat kun je als bedrijf niet zelf. Dat moet je samen doen met je stakeholders.' Anke van Hal vult aan: 'Veel mensen zoeken naar het ei van Columbus, maar die is er niet. We moeten accepteren dat het complex is om het systeem te veranderen. Maar we moeten het wel willen veranderen. Als we de kennis gebruiken kunnen we consumenten overtuigen. Het is zaak de punten te verbinden.'

Maas reageert: 'Je moet wel keuzes maken, want je kunt niet alles doen. Wil je ieder jaar verbeteren? Doe je het voor de maatschappij of voor het personeel? Wat zijn je unieke selling points? Pak niet teveel zaken op die iedereen al doet. Met de terugdringing van CO2 kun je jezelf niet onderscheiden. Kies voor unieke aspecten.' Carlos de Bourbon de Parme: 'We moeten onze deuren open zetten voor metingen van de sociale en duurzame prestaties door externe partijen. We staan aan het begin van veel metingen bij bedrijven, maar we moeten nog wel standaards ontwikkelen.' Anke van Hal: 'De kosten voor metingen houden veel bedrijven nog tegen, maar denk aan de waarde van de metingen. Die ligt veel hoger! Je kunt een win-win situatie bereiken.' Volgens Karen Maas moeten we anders leren kijken naar waarde: 'Het gaat onder meer om tevreden klanten, welzijn, gezondheid en brandpreventie. Gezondheidsproblemen en brand kun je voorkomen.

Dat levert geld op. Maar ja, bedrijven willen alleen waarde toevoegen en dan staat verbetering van welzijn, gezondheid en brandpreventie niet hoog op de agenda.' Toch kan het snel gaan, besloot Anke van Hal: 'Tien jaar geleden kon je op veel plaatsen nog roken, maar tegenwoordig roken we in openbare gelegenheden niet meer, door strenge regelgeving. Dat had niemand tien jaar geleden gedacht.'

Tijd voor AQSI

Drs. Mark Frequin, Directeur Generaal Wonen en Bouwen, lanceerde later op de dag samen met Erwin Prins, Managing Director ROCKWOOL Benelux, het Manifest Sociale Duurzaamheid. Met de ondertekening van dit manifest door een groot aantal stakeholders, zoals MVO

Drs. Mark Frequin, Directeur Generaal Wonen en Bouwen (rechts), lanceerde later op de dag samen met Erwin Prins, Managing Director ROCKWOOL Benelux, het Manifest Sociale Duurzaamheid.

Nederland, DGBC, Innovatiecentrum Duurzaam Bouwen, GPR Gebouw, VAC-Punt Wonen en Slim Bouwen, gaan de deelnemers een inspanningsverplichting aan om sociale duurzaamheid meetbaar en bespreekbaar te maken. 'Het gaat om het stedelijke leven en niet om de gebouwen. We praten over sociale duurzaamheid, hoewel duurzaamheid een vreemd Nederlands woord is. Er staat namelijk 'duur' in. Het Engelse sustainability is wat dat betreft een beter woord. We praten veel over gebouwen, maar niet over de mensen die er gebruik van maken. Dat blijkt lastig te zijn. Maar een gebouw begint met de gebruikers. Die denkwijze moeten we veranderen. Het is echter lastig om het systeem te veranderen. Maar we moeten wel veranderen, anders komen we telkens weer op hetzelfde punt uit', aldus Frequin. Hij lanceerde daarop de webpagina van de tool 'AQSI'. ROCKWOOL heeft daartoe het initiatief genomen om de Europese Norm EN 16309 'Duurzaamheid van

Achtergrond AQSI

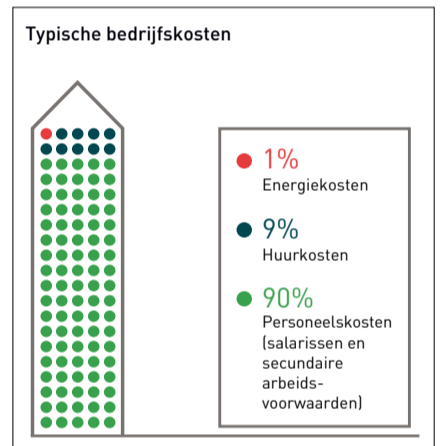
AQSI is gebaseerd op de Europese norm NEN-EN 16309, 2014 'Duurzaamheid van bouwwerken – Beoordeling van de sociale prestaties van gebouwen – Berekeningsmethoden'. Deze norm behandelt de sociale duurzaamheidsaspecten van een gebouw; anders gezegd deze geeft een structuur voor het beoordelen van de 'People' uit de TripleP van duurzame ontwikkeling: People, Planet en Prosperity. People-aspecten zijn met name kwalitatief van aard en daarmee minder 'hard'. In tegenstelling tot wat de titel aangeeft bevat de norm geen berekeningsmethoden. De inhoud van de norm is een abstract, maar volledig, beoordelingskader voor de sociale aspecten van gebouwen tijdens realisatie, gebruik, onderhoud en herbesteding. Om dit abstracte kader praktisch bruikbaar te maken is AQSI ontwikkeld. AQSI is echter geen rekentool en levert niet zelfstandig een score, rapportcijfer of aantal 'sterren'.

Sociale duurzaamheid, of 'social impact', is een verzamelterm voor alle aspecten van een gebouw die invloed hebben op de bewoners of gebruikers van dat gebouw. In totaal onderscheiden zes van deze onderwerpen, die ook in AQSI aan bod komen:

- Veiligheid: robuustheid tegen regen, zware wind, sneeuw, overstroming, aardbeving, explosie en branden.
- Gezondheid en comfort: binnenluchtkwaliteit, thermische en akoestische eigenschappen, visueel comfort en ruimtelijke kenmerken.
- Onderhoud: meerjarige onderhoudsplanning.
- Aanpasbaarheid: aanpasbaarheid gebouw aan functieveranderingen.
- Toegankelijkheid: toegankelijkheid gebouw.
- Impact op omgeving: veroorzaakte geluidbelasting, geluidsisolatie, emissie (bijv. fijnstof en rook), verblinding en schaduwhinder, schokken en trillingen.

Meer weten? Kijk op www.aqsi.nl.

bouwwerken - Beoordeling van de sociale prestatie van gebouwen – Berekeningsmethoden' te vertalen in een praktische tool, genaamd AQSI (Assessing and Qualifying on Social Impact of buildings), die stakeholders als architecten,

Harm Valk, sr. Adviseur Nieman Groep, lichtte de lancering van AQSI aan het eind van de bijeenkomst nog toe: 'We bouwen voor mensen en dan is het belangrijk om sociale duurzaamheid in beeld te brengen tijdens bouw en beheer van gebouwen. Deze tool maakt sociale kwaliteiten van een bouwwerk zichtbaar, die normaal niet gemeten worden.'

wachtingen. Gebouweigenaren moeten daarom meer bewust worden van de sociale prestaties. Echte duurzaamheid in de gebouwde omgeving draait daarom voor mij volledig om de impact voor de eindgebruiker. Bij ROCKWOOL herken ik deze benadering; mensen die van buiten naar binnen denken en niet primair vanuit hun producten. Dat is opmerkelijk voor een leverancier.'

ontwikkelaars, verzekeringsmaatschappijen, investeerders en pensioenfondsen ondersteunt bij het implementeren van sociale prestaties van een gebouw. Uiteindelijk levert dit een meer winstgevende business-case op. Het streven is dat deze tool 'AQSI' in duurzaamheidsinstrumenten wordt geïntegreerd om echte en transparante bouwprestaties te ondersteunen en te waarderen. AQSI is een open tool, ontwikkeld door de Nieman Groep op initiatief van ROCKWOOL en samen met de consumentenorganisatie VACPunt Wonen. Harm Valk, sr. Adviseur Nieman Groep, lichtte de lancering van AQSI aan het eind van de bijeenkomst nog toe: 'We bouwen voor mensen en dan is het belangrijk om sociale duurzaamheid in beeld te brengen tijdens bouw en beheer van gebouwen. Deze tool maakt sociale kwaliteiten van een bouwwerk zichtbaar, die normaal niet gemeten worden. Een gebouw moet veilig en comfortabel voelen. Dan pas voldoet het aan de ver-